

ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНА МОДЕЛЬ УПРАВЛІННЯ СТРАХУВАННЯМ ВИРОБНИЧИХ РИЗИКІВ З ДЕРЖАВНОЮ ПІДТРИМКОЮ В СІЛЬСЬКОМУ ГОСПОДАРСТВІ

У статті розглянуто проблеми виникнення ризиків та управління ними в сільськогосподарському виробництві, викладено мету та основні завдання державної підтримки страхування ризиків сільськогосподарських товаровиробників, розглянуто доцільність та механізми здійснення державної підтримки аграрних товаровиробників в Україні та зарубіжний досвід у даному напрямку діяльності, проаналізовано нормативно-правову базу, на основі якої здійснюється державна підтримка при страхуванні сільськогосподарських товаровиробників, взаємодію учасників страхової діяльності та сучасний стан справ у даній галузі. Представлено механізм дії державної підтримки при страхуванні сільськогосподарських товаровиробників; визначення поняття аграрного страхового пулу, умови, завдання та мету його діяльності.

Ключові слова: сільськогосподарські товаровиробники; виробничо-господарські ризики; страхування ризиків; державна підтримка сільськогосподарських товаровиробників; аграрний страховий пул.

Постановка проблеми. Сільське господарство є відкритою, регульованою системою, здатною адаптуватися до ринкових умов господарювання, особливості якої полягають у сезонному характері вирощування сільськогосподарських культур, прямої залежності обсягів виробництва від погодних умов, що зумовлює нестабільність виробництва та неповерненість коштів у результаті збитків, що наносяться несприятливими явищами. Такі умови діяльності позбавляють сільськогосподарських товаровиробників можливості здійснювати розширене відтворення виробництва.

Більше того, аграрний сектор економіки багато в чому визначає рівень продовольчої та економічної безпеки країни, які можуть бути забезпечені тільки за умови стійкого, стабільного і безперервного виробництва продуктів харчування, а також сировини для інших галузей народного господарства. Тому в сільському господарстві велике значення має приділятися захисту майнових інтересів сільськогосподарських товаровиробників від несприятливих умов виробництва.

У той же час, страхування сільськогосподарських культур неможливе без державної підтримки, оскільки сільськогосподарські товаровиробники щорічно несуть збитки від несприятливих погодних явищ, не мають можливості реалізації своїх майнових інтересів через страхування. У зв'язку з цим, виникає необхідність узагальнити дані наукових досліджень і на цій основі розробити пропозиції щодо вдосконалення системи страхування сільськогосподарських товарови-

робників за допомогою держави. Комплексний підхід до вирішення зазначеної проблеми визначає необхідність розробки науково обґрунтованих організаційних та економічних заходів і засобів раціональної організації та управління страховим процесом в області страхування сільськогосподарських товаровиробників з урахуванням інтересів всіх сторін та ефективним використанням державних коштів, що виділяються на компенсацію частини витрат на страхування сільськогосподарських культур.

Отже, державної підтримки потребують не лише сільськогосподарські товаровиробники, а й страхові компанії.

Аналіз останніх досліджень, у яких започатковано вирішення проблеми. Обґрунтування нових наукових підходів до розкриття сутності страхування у сільськогосподарському виробництві на основі використання наукового інструментарію економічної теорії, філософії, фінансової науки, притаманних їм форм і методів пізнання дало можливість довести, що вихідними чинниками, котрі обумовлюють сутнісні характеристики й скриті механізми саморозвитку сільськогосподарського сегменту страхових послуг та обумовлюють об'єктивну необхідність формування страхування виробничо-господарських ризиків у сільськогосподарському виробництві, визначають його фінансову природу, сутність, тенденції та перспективи розвитку, є сільськогосподарське страхування і специфічні страхові послуги.

Окремі аспекти сутності та значення сільськогосподарського страхування, послуг, страхової діяльності і аграрного сегменту ринку страхових послуг, як важелів формування страхування у сільському господарстві знайшли своє відображення у працях учених та науковців Ю. В. Алескерова, В. Д. Базилевич, О. І. Барановський, О. М. Віленчук, О. О. Гаманкова, О. Є. Гудзь, М. Я. Дем'яненко, А. М. Залетов, С. А. Навроцький, В. М. Опарін, С. С. Осадець, В. Й. Плиса, П. А. Стецюк, К. Є. Турбіна, Т. А. Федорова, В. М. Федосов, Р. Т. Юлдашев та інші. Своїми фундаментальними ідеями, концепціями та пропозиціями вони збагатили економічну науку і сформували базис та визначили вектори новітніх, сучасних поглядів в дослідженнях визначеної проблематики.

Виділення раніше невирішених частин загальної проблеми. Потребує свого подальшого дослідження місце та роль страхування виробничо-господарських ризиків в аграрному товаровиробництві. Вимагають перегляду підходи до класифікації страхових послуг з огляду на необхідність забезпечення прозорості та інформаційної відкритості сільськогосподарського сегменту страхового ринку. Більш ґрунтовного вивчення потребують процеси підвищення мотивації аграріїв до страхування.

Формулювання цілей статті полягає в необхідності більш поглибленого аналізу досліджень вітчизняних та зарубіжних науковців та розробки комплексу заходів щодо вдосконалення державної підтримки страхування агроризиків.

Виклад основного матеріалу. Ринкові перетворення в перехідний період залишили сільськогосподарським підприємствам безліч проблем. Різде падіння обсягів виробництва, зміна його структури, зниження фондо- і енергоозброєності негативно вплинуло на можливості (виробничі, фінансові, організаційні, технічні, кадрові тощо) сільськогосподарських підприємств. Це призвело до втрати інноваційного потенціалу сільського господарства, до посилення залежності валових зборів зерна по роках від кліматичних умов, спаду виробництва продукції тваринництва і, в цілому, до послаблення галузі.

У зв'язку з цим постало питання про побудову системи страхування ризиків з державною підтримкою за доступною ціною, здатної покрити збитки, які заподіяні сільськогосподарським товаровиробникам впливом настання ризикових подій.

Державна підтримка сільськогосподарських товаровиробників при страхуванні врожаю сільськогосподарських культур за цей період зазнала ряд змін. Однак вона не носила комплексного характеру, торкаючись лише окремих його аспектів, тому подальше вдосконалення державної підтримки страхування сільськогосподарських культур має здійснюватися в напрямку більшого залучення сільськогосподарських товаровиробників у страхові відносини з метою підвищення стійкості виробництва продукції.

Недоліки системи страхування врожаю сільськогосподарських культур з державною підтримкою відображено в таблиці 1.

Кардинальні зміни в системі сільськогосподарського страхування, пов'язані з його адаптацією до ринкових умов, дозволили розглядати страхування з державною підтримкою сільськогосподарських культур, тваринництва, основних фондів підприємств, що має сприяти інвестиційній привабливості сільськогосподарських підприємств, яка заснована на критеріях його діяльності: економічних, організаційно-технічних, кадрових. У зв'язку з цим державна політика по страхуванню агрокомплексу повинна враховувати результати цього інноваційного процесу, його особливості, умови і фактори розгортання, ресурсне та організаційне забезпечення всіх його стадій з позицій фінансування, інвестиційного забезпечення та державного регулювання. Виникає якісно новий тип зв'язків; створення економічно міцних господарств, які принципово змінюють структуру і механізм реалізації процесу страхування сільськогосподарської продукції з державною підтримкою: кожний наступний цикл розвитку процесу повинен бути пов'язаний з попереднім, що дозволить підвищити якість і результативність страхування. При цьому поведінка суб'єктів страхових правовідносин визначається системою страхового законодавства.

Таблиця 1

Недоліки системи страхування сільськогосподарських товаровиробників з державною підтримкою

Макрорівень	Мікрорівень
Відсутність чіткої державної політики у розвитку процесу страхування сільськогосподарських підприємств з державною підтримкою на всіх його етапах: розробка, впровадження, інформаційне забезпечення.	Добровільність (необов'язковість) вступу в страхові правовідносини.
Недостатня обґрунтованість методичних положень щодо диференціації ставок страхових премій і розміру страхових тарифів.	Низький інноваційний потенціал сільськогосподарських підприємств.
Відсутність визначення рівнів ризиків як по культурах і групах культур, так і в розрізі територій.	Низький інтерес суб'єктів страхування.
Відсутність програм з організації перестрахування.	Низький відсоток сільськогосподарського страхування у портфелі страхових компаній, відсутність у портфелі страхових компаній страхових продуктів, які б відповідали потребам страхувальників, недовіра страхових компаній до сільськогосподарських виробників.
Відсутність альтернативних страхових програм і адекватних механізмів для оптимізації розподілу коштів державної підтримки страхування сільськогосподарських підприємств.	Складність процедур отримання бюджетних коштів та нерациональність схеми їх проходження (бюджетні виплати здійснювались сільськогосподарським товаровиробникам після фактичної сплати ними страхових внесків страховим компаніям).

Висока вартість страхових послуг і слабкий розвиток інфраструктури страхового ринку.	Фінансовий тиск на сільськогосподарських товаровиробників щодо сплати страхових внесків.
Незавершеність інституційної реформи у сільському господарстві та нерозвиненість моніторингу ефективності використання бюджетних коштів, недостатній рівень страхової культури.	Недостатнє охоплення страхуванням сільських господарств і посівних площ різних видів сільськогосподарських культур.

* Створено автором на основі [1].

Комплекс зворотних зв'язків не допустить поділу процесу страхування сільськогосподарських підприємств з державною підтримкою на незалежні або слабо залежні складові частини, з'єднає його з іншими економічними суб'єктами. У багатьох розвинених країнах світу страхування сільськогосподарських ризиків є об'єктом пильної уваги і підтримки з боку держави. Ефективному розвитку найважливішого інструменту регулювання агропромислового виробництва, страхування, сприяє той факт, що його державна підтримка згідно з правилами СОТ звільнена від зобов'язань по скороченню. Зарубіжний досвід свідчить також про те, що страхування – це не тільки механізм захисту майнових інтересів самих товаровиробників, а й тих інвестицій, які направляються в сучасні інноваційні технології сільськогосподарського виробництва.

Триває процес формування страхового ринку, який покликаний замінити скасовану у страховій справі державну монополію. Саме тому «розвиток страхування, як частини фінансового ринку, вимагає чіткості, як у визначенні самого явища, так і його категорій, а також, наявності прозорої правової основи по всіх фазах страхового процесу» [2].

За результатами 2013 року ринок агрострахування України склав 16,5 млн. доларів США. Прогнози на 2014 рік суперечливі: вони «показують тенденцію до скорочення обсягу зібраних премій до 20 %, що пов'язано з політичною кризою в країні і відсутністю субсидованого агрострахування на Україні», і що сумарна оцінка потенціалу ринку агрострахування в 2014 р, включаючи держпрограми та добровільне страхування – більше 200 млн. грн. При впровадженні обіцяного субсидування страхування з державною підтримкою, збори премій в майбутньому році можуть перевищити 300 млн. грн. [3, с. 96].

Загально визнано, що необхідність державного регулювання в галузі страхування обумовлена низкою причин: страхування є чинником процесу відтворення в рамках економіки всієї країни; страхові фонди в тій чи іншій мірі є інвестиціями в економіку; створення рівних умов для бізнесу передбачає захист майнових прав страхувальників та одночасне забезпечення фінансової стійкості страховиків тощо.

Страхування сільськогосподарської діяльності як галузь страхової справи в даний час є найменш розвиненим. Це пов'язано з тим, що з початку реформ йде пошук форм і методів, які б відповідали інтересам усіх учасників процесу, формується законодавча база і ринок спеціалізованих страхових продуктів. Відсутність на Україні консолідованих даних про поточні погодні умови, ризикові події, що впливають на стан посівів суттєво ускладнюють прогнозування ринку агровиробництва.

До особливостей сільськогосподарського страхування з державною участю в найбільш розвинених країнах (США, Іспанія, Канада) можна віднести:

– субсидування надається за всіма видами сільськогосподарського виробництва: рослинництво, тваринництво, рибництво, лісове господарство;

– широкий перелік об'єктів страхування за видами сільськогосподарського страхування, що підлягають субсидуванню;

– широкий асортимент субсидованих страхових програм, в тому числі комплексних програм, з різним рівнем страхового покриття, переліком ризиків, предметів страхування (більше 80 видів субсидованих програм, які охоплюють усі сфери сільського господарства);

– страхові програми розрізняються по регіонах, у т. ч. у залежності від регіональних особливостей визначаються об'єкти страхування, страхові ризики, виключення з покриття;

– різні рівні розмірів наданих субсидій, які залежать від рівня страхового ризику на території регіону, об'єктів страхування, переліку ризиків і індивідуальних особливостей сільськогосподарського виробника, в тому числі і стажу страхування;

– оплата страхового внеску сільськогосподарським товаровиробником тільки в тій частці страхової премії, яка повинна бути їм виплачена [3, с. 100].

Світова практика показує, що умови агрострахування в ряді країн приймаються у вигляді закону на певний, у кілька років, період, наприклад, «Farm bill» в США (2009 рік). Тому страхування в сільському господарстві має бути довгостроковим, за правилами тривалої дії, не виключаючи можливості їх модернізації. Так, незважаючи на згадану апробовану і таку, що добре зарекомендувала себе, систему агрострахування в США, уряд з 2011 року вносить деякі зміни в правила участі страхових компаній у програмі субсидованого страхування.

Досягнення необхідної результативності трансформаційних змін в аграрному секторі економіки нерозривно пов'язано з такими фінансово-економічними категоріями, як: ризик; небезпека та платоспроможність. Суб'єктивно-об'єктивна природа сільськогосподарського виробництва знаходиться під постійним впливом природних, антропогенних, техногенних, екологічних та ін. ризиків, які становлять істотну загрозу для продовольчої безпеки нашої країни. Тенденції сучасних перетворень зумовлюють потребу у формуванні цивілізованих страхових відносин в аграрній сфері з метою відтворення циклічності та безперервності процесу сільськогосподарського виробництва.

Для країн із ринковою ідеологією господарювання незамінним інструментом розподілу і перерозподілу ризиків є страхування. Сучасні загальносвітові тенденції засвідчують про те, що ринок аграрного страхування є невід'ємною частиною світового фінансового ринку. Рівень його капіталізації, за даними Проекту розвитку агробізнесу МФК, становить 7,1 млрд. дол.

США. У розрізі видів аграрного страхування 50 % зазначеного страхового ринку припадає на мультиризикове страхування врожаю, 22 % займає сектор страхування від граду, 17 % формує комплексне страхування фермерських господарств та 11 % світового ринку становить страхування сільськогосподарських тварин. Статистичні дані за 2013 р. засвідчують, що у розрізі міжконтинентального розподілу більше половини аграрного страхового бізнесу знаходиться в Північній Америці (56 % усіх страхових платежів), 25 % – у країнах Азії, 14 % припадає на країни Європи, 3 % – на країни Південної Америки та у межах 1 % на Австралію та країни Африки. Український аграрний страховий ринок також має значний потенціал свого розвитку. Місткість вітчизняного ринку сільськогосподарського страхування лише при страхуванні врожаю зернових оцінюється в 400500 млн. грн. за 1 рік. Однак сучасний стан розвитку ринку аграрного страхування в Україні свідчить про те, що менше, ніж 5 % ризиків покрито страхуванням [4, с. 90].

Державне втручання в сільськогосподарське страхування зазвичай виправдане, воно здійснюється з метою виправити ринок або регулюючи недосконалість. Воно може бути у різних формах, у залежності від спрямування субсидії. Фінансова вартість сільськогосподарських страхових програм, що фінансуються урядом, може бути висока і навіть нежиттєздатна

для країн, що розвиваються в обмеженому фінансовому просторі. Уряди часто використовують втручання в сільськогосподарське страхування у наступних випадках:

- інфраструктура страхування приватних сільськогосподарських страхових продуктів та послуг не діє;
- комерційні страховики неохоче розвивають сільськогосподарські страхові програми через високі витрати;
- приватні комерційні страховики часто стикаються з обмеженнями місткості перестраховки до систематичних ризиків;
- страховиків утримують високі адміністративні витрати на гарантійні виплати по страхуванню урожаю і худоби для дрібних та середніх підприємств;
- дрібні і середні підприємства не часто можуть дозволити високі витрати на сільськогосподарські страхові премії.

Найпоширеніший вигляд урядового втручання в страхування посівів – преміум-субсидії, які використовуються у 63 % країн світу. Сфера дії субсидій здійснюється через регіони, незалежно від економічного статусу, за винятком найбідніших країн з низьким рівнем прибутку, в яких лише 40 % забезпечують преміум-субсидії із страхування посівів сільськогосподарських культур [5, с. 104].

Таблиця 2

Державна підтримка у страхування врожаю за статусом розвитку і регіонів світу, %

Стан державної підтримки/ регіон	Кількість країн, які страхують посіви	Страхові премії субсидії	Адміністративні та операційні субсидії	Субсидії по оцінці втрат	Перестраховання приватного сектору	Інша підтримка (R & D*)
Стан державної підтримки						
З високим рівнем доходу	21	67	24	14	52	38
Рівень доходу вище середнього	18	56	6	0	22	39
Рівень доходу нижче середнього	19	74	21	5	21	53
Низький дохід	5	40	0	0	0	60
Регіон						
Африка	8	63	0	0	13	38
Азія	10	70	40	20	70	70
Європа	21	67	10	5	38	29
Латинська Америка та Карибський басейн	20	60	10	0	5	45
Північна Америка	2	100	100	50	100	100
Океанія	2	0	0	0	0	50
Всі країни	63	63	16	6	32	44

* R&D – research and development (National Program for the Strengthening of Family Agriculture) – Національна програма зміцнення сімейного сільського господарства.

Складено автором на основі [5, с. 104].

Уряди забезпечують фінансову підтримку, щоб перестраховати застраховані посіви в 32 % країн. Сфера дії перестраховки особливо висока в Азії, де 70 % країн, у тому числі Китай, Індія, Іран, Японія, Казахстан, Корея, і Монголія мають державну підтримку. Існує помітна зворотна залежність між статусом економічного розвитку країни та державної підтримки перестраховання. Немає державної підтримки в країнах з низьким рівнем доходу, в країнах з високим рівнем доходу, у 52 % проаналізованих країн застосовується перестраховання з підтримкою, в тому числі

урядами Канади, Сполучених Штатів та 38 % європейських країн. У Латинській Америці і Карибському басейні, які традиційно мають високий рівень державного втручання у всіх класах перестраховання (часто у вигляді монополістичних перестраховиків державного сектора), лише дві країни Бразилія і Мексика надають державну підтримку перестраховання рослинництва. Уряди субсидують витрати на A&O (administration and operating – оперативне керування) страхування врожаю в 16 % обстежених країн. Ця форма субсидування особливо поширена в Азії (Індія,

Японія, Корея, Філіппіни). У 6 % країн, уряди субсидують витрати по оцінці втрат врожаю від настання ризикових подій. В Австралії та Новій Зеландії відсутня урядове фінансове втручання в сільськогосподарське страхування. В обох країнах, приватні комерційні страховики активно конкурують без будь-яких субсидій. Не дуже великі субсидовані страхові ринки врожаю від граду в Аргентині та США, вони також функціонують без державного втручання.

Деякі країни застосовують рівень преміум-субсидій в залежності від типу програми страхування, рівня охоплення або типу сільськогосподарських культур і регіону. У Європі, Португалія та Іспанія, використовують диференціальні рівні преміум-субсидій страхування врожаю для сприяння страхування для окремих культур, типів підприємств і регіонів.

У деяких країнах Латинської Америки і Карибського басейну, в тому числі Бразилії та Чилі, преміум-субсидії покривають витрати, які дрібні підприємства можуть мати. Це перешкоджає великим підприємствам і фермерам отримувати непропорційний відсоток бюджету преміум-субсидій, який доступний щороку. Інші країни, такі, як: Коста-Ріка, пропонують більш високі рівні преміум-субсидій для дрібних і середніх сільськогосподарських товаровиробників, ніж для великих (65 % премії для дрібних та середніх підприємств, 40 % – для великих).

В 11 % проаналізованих країн розвинули спеціальні сільськогосподарські страхові пропозиції та програми для дрібних і середніх сільськогосподарських товаровиробників або забезпечують спеціальну підтримку преміум-субсидій цим підприємствам. Інші країни розробили специфічні програми для дрібних аграріїв. У Бразилії федеральний уряд має дві спеціальні страхові програми для дрібних і середніх сільськогосподарських товаровиробників (Преміум оцінка: 2 відсотка фіксована ставка, виплачується застрахованим по кожному застрахованому посіву, преміям-субсидія: уряд платить 75 % надбавку субсидії у межах програми SEAF – Seguro da Agricultura Familiar (Brazilian Insurance for Family Agriculture бразильська програма страхування для сімейного сільського господарства). Основа відшкодування: втрати повинні перевищувати 30 % від очікуваного валового доходу

від врожаю, для того, щоб претендувати на відшкодування збитків.). У Чилі Національне Агентство Розвитку (Instituto de Desarrollo Agropecuario [INDAP]) і центральний банк, в співпраці з із страховою компанією Magallanes Insurance Company, розробили комп'ютеризовану систему страхування врожаю, яка дозволяє онлайн застрахувати посіви. У Мексиці Agroasemtex підтримує страхування для дрібних фермерів впродовж майже двох десятиліть. У Перу держава підтримує програму під назвою Agro Proteje, який створена для підтримки дрібних і середніх фермерів. У Філіппінах Філіппінська Корпорація Страхування Урожаю зосереджена лише на дрібних фермерах [6]. У 44 % проаналізованих країн, уряди забезпечують інші форми підтримки. Така підтримка включає в себе фінансування досліджень і розробок (R&D) в нових програмах страхування сільськогосподарських культур та програмах по обізнаності і підготовці фермерів і співробітників для сільськогосподарського страхування.

Слід зазначити, що у світі практично не існує успішних державних компаній, які виконують аграрне страхування, крім Канади, де страхування здійснюють так звані королівські корпорації, яким держава гарантує фінансову підтримку за умови виникнення надзвичайних ситуацій. Середній показник збитковості державної сільськогосподарської страхової компанії Індії становить 230 %, внаслідок чого, уряд був змушений дозволити вийти на страховий ринок п'ятьом приватним страховим компаніям. У Китаї держава здійснює субсидування страхування аграрної продукції (за обсягом субсидійованого страхування країна посідає друге місце у світі після США). У Греції держава відмовляється від монополії у галузі і запроваджує добровільне страхування сільськогосподарської продукції [7]. Сільськогосподарські страхові преміум-субсидії державної підтримки в 65 проаналізованих країнах становлять 6,6 млн. доларів або 44 % від усіх виплат по сільськогосподарському страхуванню. З цієї суми, 5,8 млн. доларів спрямовані на субсидування страхових премій в рослинництві (47 % страхових премій по рослинництву) 0,8 млн. доларів – на програми по страхуванню сільськогосподарських тварин (55 % страхових премій по тваринництву) [5, с. 108].

Таблиця 3

Топ-10 держав, по розмірах державних субсидій сільськогосподарської страхової премії, млн. доларів

Країна	Всього			у т. ч. рослинництво			у т. ч. тваринництво		
	Загальний обсяг страхових премій	Державна підтримка	%	Загальний обсяг страхових премій	Державна підтримка	%	Загальний обсяг страхових премій	Державна підтримка	%
США	8511	3823,2	45	8508	3823	45	3	0,2	5
Іспанія	809	581	72	514	361	70	295	220	74
Японія	1111	549	49	446	229	51	665	319	48
Канада	1090	546	50	1090	546	50	0	0	–
Італія	383	280	73	381	280	73	2	0	0
Китай	682	283	41	423	132	31	259	151	58
Росія	315	156	50	315	156	50	0	0	–
Іран	241	146	61	167	82	49	74	64	87
Мексика	142	62	43	122	54	43	20	8	40
Корея	93	34	37	59	17	29	34	17	50
Топ-10 країн	13377	6460	48	12025	5680	47	1352	780	58
Інші країни	1727	135	8	1508	128	8	219	6	3
Всього	15104	6595	44	13533	5808	43	1571	786	50

* Складено автором на основі [5, с. 111–114].

10 провідних у сільськогосподарському страхуванні країн, які субсидуються урядом, мають 13,4 млн. доларів повних сільськогосподарських страхових премій та 6,5 млн. доларів державних субсидій. Страховий бізнес США за своїм розмахом не має собі рівних в світі. Американські страхові монополії контролюють приблизно 50 % всього страхового ринку індустріально розвинених країн світу (страхова індустрія в США є єдиною, яка не підпадає під антимонопольне законодавство) [8, с. 98].

Висновки та перспективи подальших досліджень Отже, ризики, пов'язані з асиметрією інформації за умов державної підтримки мультиризикового страхування тільки підсилюються. При формуванні та впровадженні програм агрострахування необхідно

завжди враховувати думку агровиробника. Фермери не чекають, коли до них прийдуть з готовими рішеннями, які найчастіше їх не влаштовують. Держава повинна безпосередньо вибудовувати комунікацію з сільгоспвиробниками. Необхідно враховувати їх потреби у всіх найдрібніших деталях, перед тим як створювати і впроваджувати нові страхові продукти. При створенні страхових програм завжди необхідно починати з самого простого: простий продукт, прості умови договорів, простий регіон, прості культури, прості ризики. На думку експертів, ринку страхування і перестрахування з різних країн, – це єдиний правильний шлях до довгострокового розвитку програм агрострахування в національних масштабах.

ЛІТЕРАТУРА

1. Створення системи страхування сільськогосподарської продукції з державною підтримкою [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://ufu.org.ua/ua/about/activities/strategic_initiatives/4958.
2. Соколова И. А. Агрострахование в условиях ВТО [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.kgau.ru/new/all/konferenc/konferenc/2012/e18.doc.
3. Алескерова Ю. В. Удосконалення державної підтримки сільськогосподарського страхування / Ю. В. Алескерова. – К. : «Облік і фінанси». – № 4(66). – 2014. – 157 с.
4. Віленчук, О. М. Методологічні засади інституціональних перетворень на ринку аграрного страхування [Текст] / О. М. Віленчук // Механізм регулювання економіки. – 2015. – № 1. – С. 88–99.
5. Mahul Olivier, Stutley Charles J. Government Support to Agricultural Insurance. Challenges and Options for Developing Countries. – The International Bank for Reconstruction and Development / The World Bank, 1818 H Street NW, Washington DC 20433, www.worldbank.org – 222 p.
6. H. L. Burnquist, C. C. da Costa, M. J. P. de Souza, L. M. Fassarella. Composite Index of Market Access for the Export of Poultry from Brazil. – By. Issue Paper. – 2011. – № 39.
7. Поташній Ю. Незастрахований урожай / Ю. Поташній // Віче. – 2010. – № 21.
8. Камальян А. К. Управление риском в аграрной сфере: опыт США / А. К. Камальян, К. М. Гуэдри. – Воронеж : ФГОУ ВПО ВГАУ, 2005. – 120 с.

В. В. Дранус,

Подольский государственный аграрно-технический университет, г. Каменец-Подольский, Украина

ОРГАНИЗАЦИОННО-ЭКОНОМИЧЕСКАЯ МОДЕЛЬ УПРАВЛЕНИЯ СТРАХОВАНИЕ ПРОИЗВОДСТВЕННЫХ РИСКОВ С ГОСУДАРСТВЕННОЙ ПОДДЕРЖКОЙ В СЕЛЬСКОМ ХОЗЯЙСТВЕ

В статье рассмотрены проблемы возникновения рисков и управления ими в сельскохозяйственном производстве, изложены цель и основные задачи государственной поддержки страхования рисков сельскохозяйственных товаропроизводителей, рассмотрена целесообразность и механизмы осуществления государственной поддержки аграрных товаропроизводителей в Украине и зарубежный опыт в данном направлении деятельности, проанализированы нормативно-правовую базу, на основе которой осуществляется государственная поддержка при страховании сельскохозяйственных товаропроизводителей, взаимодействие участников страховой деятельности и современное состояние дел в данной области. Представлены механизм действия государственной поддержки при страховании сельскохозяйственных товаропроизводителей; определение понятия аграрного страхового пула, условия, задачи и цели его деятельности.

Ключевые слова: сельскохозяйственные товаропроизводители; производственно-хозяйственные риски; страхование рисков; государственная поддержка сельскохозяйственных товаропроизводителей; аграрный страховой пул.

V. V. Dranus,

Podolsky state agricultural and technical university, Kamyanets-Podolsky, Ukraine

ORGANIZATIONAL AND ECONOMIC MANAGEMENT INSURANCE MODEL OF PRODUCTION RISK IN AGRICULTURE WITH STATE SUPPORT

The problem of risk emergencies and their management in agricultural production is considered in the article and also set out the purpose and the main task of government risk insurance support for agricultural producers. The feasibility and mechanisms of state support for agricultural producers in Ukraine and international experience in this field of activity is examined. The article analyzes the regulatory framework, on which the state support of agricultural producers for insurance is based and also the interaction of participants of insurance and current situation in the industry is examined. The mechanism of action of state support for agricultural producers for insurance; definition of the Agricultural Insurance Pool, conditions, objectives and purpose of its activities are presented.

Key words: agricultural producers; industrial and commercial risks; insurance risks; state support of agricultural producers; agricultural insurance pool.